

DEPARTMENT OF PANJABI
KURUKSHETRA UNIVERSITY, KURUKSHETRA

Scheme of Examination and Syllabi of Certificate Course in Punjabi (Annual System)
(Under Choice Based Credit System with LOCF)
(Effective from the Academic Session: 2020-21)

1. This is the one year elementary course of Panjabi language.
2. The classes of this course held in the evening.
3. This course comprises three tier learning system, one elementary i.e. knowledge of alphabets, script writing and making short sentences from the beginning.
4. Through this course candidates can read, write and speak Panjabi very well.
5. They can use this language in Radio, Television and newspaper as a job oriented through the jobs of translator and as interpreter.
6. Through this elementary course candidates can speak Panjabi like any other language and its correct pronunciation to the extent of daily practical needs.
7. This course also helps and fulfill the need of research scholars in the subjects of Medieval Indian and Panjab History, Panjabi Literature , Fine Arts, Ancient Indian and Panjab history, Music, Indian and Panjabi theatre and visual arts, Law, Police administration etc.
8. This course is very useful and important for the Panjabi lovers those who are interested in Panjabi poetry, Panjabi songs and Panjabi Gazals or those who themselves do poetry in Punjabi, Hindi or any other Modern Indian languages.
9. Panjabi is most important language for journalism, translation, anchoring, advertising and many other areas of employment.
10. This course improve your personality and provide you recognition through correct and proper use of Panjabi words and idioms.

Outlines of test, syllabi and course of reading for Certificate Course in Panjabi for the w.e.f. session 2020-2021 is as follows:

Syllabus for Certificate Course in Panjabi

Objective:

This Course is meant for foreigners and those Indians who wish to acquire reading and speaking proficiency in Punjabi.

1. Every candidate seeking admission to the one-year Certificate Course in Panjabi must have passed the Senior School Certificate Examination of any recognized board from India or possesses such qualifications, if any, as may be prescribed by regulations.
2. The Examination for the Certificate Course shall be written and Oral according to the following scheme.

The total marks for this course is 250 distributed as follows:

- (i) There will be one written paper of 80 marks each of 3 hours duration.
- (ii) There will be internal assessment of 20 marks for this paper based on the following criteria:
  - (a) Two handwritten Assignments (1st Assignment after one month & 2nd Assignment after two months)
  - (b) One Class Test (One period duration)
  - (c) Attendance
Marks for Attendance will be given as under:
    - (1) 91% onwards: 5 marks
    - (2) 81% to 90% : 4 marks
    - (3) 75% to 80% : 3 marks
    - (4) 70% to 75% : 2 marks*
    - (5) 65% to 70% : 1 mark*

*for students engaged in co-curricular activities of the colleges only/authenticated medical grounds duly approved by the concerned Principal.

- (iii) There will be one viva-Voce examination of 100 marks.
- (iv) There will be one written paper out of Hindi Open Elective or Personality Development (Open Elective) examination of 50 marks each of 2 hours duration. There will be internal assessment of 10 marks for this paper.

PANJABI DEPARTMENT
FACULTY OF ARTS & LANGUAGES
KURUKSHETRA UNIVERSITY, KURUKSHETRA

Scheme of One Year Certificate Course in Panjabi w.e.f. Session 2020-21 under Choice Based Credit System (CBCS with LOCF)

Paper No.	Name of the Subject	No. of Credits	Teaching Scheme (Hrs./Week)	Examination Scheme (Marks)				
				Theory Exam.	Internal Assessment	Total	Duration	Pass Marks
CCP-101	Functional Panjabi & Translation	04	04	80	20	100	3 Hrs	28
CCP-102	Viva-Voce	04	04	100	-	100	-	-
CCP (OE)*	Punjabi Bhasha Ate Vyakaran : Mudhli Jaan Pachhan	02	02	40	10	50	2 Hrs	14
CCP-103**	Open Elective (Hindi Bhasha Aur Vyakaran)	02	02	40	10	50	2 Hrs	-
	OR Personality Development (Open Elective)							
Total Credit /Marks		10	10	-	-	250		

- (i) 80 Marks for External Examination and 20 Marks for Internal Assessment.
(ii) In Open Elective Paper : 40 Marks for External Examination and 10 Marks for Internal Assessment.
(iii) 100 Marks for Viva-Voce.

* CCP (OE) paper is Open Elective Paper for students who are doing any Certificate/ Diploma Course (Except Certificate Course in Panjabi) under Dean, faculty of Arts and Languages.

** Students who are doing Certificate Course in Panjabi will have to choose one course from CCP-103 as Open Elective subject.

(ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੋਰਸ ਇਨ ਪੰਜਾਬੀ)
Paper: CCP-101
Functional Panjabi & Translation

ਪੇਪਰ ਪਹਿਲਾ : CCP-101
ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 80, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 20)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ।
2. ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਟਾਪਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- CCP-101.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- CCP-101.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ, ਅੱਖਰ ਬੋਧ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- CCP-101.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
- CCP-101.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਧੁਨੀ/ ਅੱਖਰ ਬੋਧ

ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਣ, ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਲਗਾਖਰ, ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ, ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਅਖਾਣ ਆਦਿ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹੈ ? ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ (ਅਗੇਤਰ ਤੇ ਪਿਛੇਤਰ)

ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ-ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਸਬੰਧਕ, ਯੋਜਕ, ਵਿਸਮਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਕਲਜ਼ (ਨਿਪਾਤ) ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਵਾਕ ਬੋਧ ਅਤੇ ਅਰਥ ਬੋਧ

ਵਾਕ ਕੀ ਹੈ? ਵਾਕ ਰਚਨਾ, ਵਾਕ ਵੰਡ

ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ? ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਪਰੀਤਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ

ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਪਦ/ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
4. ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਮੋਹਾਲੀ, 2012
5. Gurinder Singh Mann, **An Introduction to Punjabi**, Punjabi University, Patiala.
6. ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, **ਆਏਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀਖੋਂ**, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
7. Dr. Hardev Singh Bahri, **Teach Yourself Panjabi**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala.
8. Henry A. Gleason, JR., Harjeet Singh Gill, **A Start In Punjabi**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala.
9. Ujjal Singh Bahri, Parmjit Singh Walia, **Introductory Punjabi**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala.
10. Pinderjeet K. Gill, **Conversational Punjabi (ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ-ਬਾਤ)**, Unistar Books Pvt. Ltd, Chandigarh

Paper-II (CCP-102)

Viva-voce

ਪੇਪਰ ਦੂਸਰਾ (CCP-102)

ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ (Distribution of numbers for Viva-Voce examination)

ਪੜ੍ਹਨ ਹੁਨਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (Evaluation of Reading Skill) – 20 ਅੰਕ

ਲਿਖਣ ਹੁਨਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (Evaluation of Writing Skill) – 20 ਅੰਕ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (Evaluation of Conversation Skill in Panjabi)–20 ਅੰਕ

ਉਚਾਰਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (Evaluation Of Pronunciation) – 20ਅੰਕ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਪਰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ(Objective type question Answers in Panjabi) – 20 ਅੰਕ

(The students will be examined by external/Internal (In unusual Conditions) examiner. The students are expected to read and write simple text and express themselves in simple Panjabi on general questions).

Note: The minimum marks to pass the examination shall be as under:

- a) 35% marks in each paper i.e. paper-I, II & III
- b) 40% marks in aggregate.

Paper: Open Elective
Panjabi Bhasha Ate Vyakaran: Mudhli Jaan Pachhan

ਪੇਪਰ : ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ

(ਡੀਨ ਕਲਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 2

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 40, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 10)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ।

2. ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 08 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।

2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਟਾਪਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

3. ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- CCP (OE).1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- CCP (OE).2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- CCP (OE).3 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- CCP (OE).4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਵਾਕ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਧੁਨੀ/ ਅੱਖਰ ਬੋਧ

ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਣ, ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਲਗਾਖਰ, ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ

ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ

ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ (ਅਗੇਤਰ ਤੇ ਪਿਛੇਤਰ)

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ-ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਸਬੰਧਕ, ਯੋਜਕ ਅਤੇ ਵਿਸਮਿਕ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਵਾਕ ਬੋਧ

ਵਾਕ ਰਚਨਾ, ਵਾਕ ਵੰਡ-ਸਾਧਾਰਨ, ਮਿਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ, **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, **ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ**, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
4. **ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ**, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਮੋਹਾਲੀ, 2012
5. Gurinder Singh Mann, **An Introduction to Punjabi**, Punjabi University, Patiala.
6. ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, **ਆਏਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀਖੋਂ**, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
7. Dr. Hardev Singh Bahri, **Teach Yourself Panjabi**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala.
8. Henry A. Gleason, JR., Harjeet Singh Gill, **A Start In Punjabi**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala.
9. Ujjal Singh Bahri, Parmjit Singh Walia, **Introductory Punjabi**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala.
10. Pinderjeet K. Gill, **Conversational Punjabi (ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ-ਬਾਤ)**, Unistar Books Pvt. Ltd, Chandigarh

(ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੋਰਸ ਇਨ ਪੰਜਾਬੀ)

CCP-103**

Course Code	Name of the Course	Credits	Teaching Scheme (Hrs./Week)	Examination Scheme (Marks)			
				Theory Exam.	Internal Assessment	Total	Duration
CCP-103	हिंदी भाषा और व्याकरण	02	02	40	10	50	02 Hrs
Or							
CCP-103	Personality Development	02	02	40	10	50	02 Hrs

** For Paper CCP-103 two papers are offered and students will have to choose any one out of these two papers.

हिंदी भाषा और व्याकरण

क्रेडिट - 2

कुल अंक-50

समय- 2 घंटे,

परीक्षा अंक - 40, आंतरिक मूल्यांकन - 10

परीक्षा संबंधी निर्देश -

- निर्धारित पाठ्यक्रम में से 10 प्रश्न दिए जायेंगे। विद्यार्थी को किन्हीं 05 का उत्तर देना होगा। प्रत्येक के लिए 06 अंक निर्धारित हैं।
- निर्धारित समस्त पाठ्यक्रम में 10 वस्तुनिष्ठ प्रश्न पूछे जाएंगे। विद्यार्थी को प्रत्येक का उत्तर देना होगा। इसमें कोई विकल्प नहीं होगा। प्रत्येक के लिए 01 अंक निर्धारित हैं।

पाठ्यक्रम का उद्देश्य

हिंदी भाषा व व्याकरण का ज्ञान।

पाठ्यक्रम के अपेक्षित परिणाम

- हिंदी भाषा की संरचना से परिचय।
- हिंदी भाषा के विविध रूपों से परिचय।

पाठ्य विषय

- हिंदी के विविध रूप (राष्ट्रभाषा, राजभाषा, संपर्क भाषा),
- हिंदी भाषा और भारतीय संविधान,
- हिंदी की बोलियां।
- व्याकरण का स्वरूप और महत्व
- देवनागरी लिपि का मानकीकरण।
- हिंदी की वर्ण-व्यवस्था: स्वर एवं व्यंजन।
- हिंदी भाषा शब्द भंडार - तत्सम, तद्भव, देशज, विदेशी
- शब्द निर्माण - उपसर्ग, प्रत्यय,
- पर्यायवाची शब्द, विलोम शब्द,
- संज्ञा, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया
- मुहावरे, लोकोक्तियां
- हिंदी वाक्य रचना, वाक्य और उपवाक्य, वाक्य के भेद
- शब्द शुद्धि और वाक्य शुद्धि
- पारिभाषिक शब्दावली

सहायक पुस्तकें

- हिन्दी व्याकरण - कामता प्रसाद गुरु
- हिन्दी शब्दानुशासन - किशोरीदास वाजपेयी
- हिन्दी भाषा की संरचना - भोलानाथ तिवारी
- परिष्कृत हिन्दी व्याकरण - बदरी नाथ कपूर
- सामान्य हिन्दी - हरदेव बाहरी
- सामान्य हिन्दी - डॉ. पृथ्वी नाथ पाण्डे

Personality Development (open Elective) Certificate Course in Panjabi

Credits: 02

M.M: 50

Time: 02 Hours

Theory: 40, Internal Assessment: 10

Paper Code:

CCP-103 : Certificate Course in Panjabi

Note: All questions are compulsory. Each question carries 10 marks.

1. The paper setter will set eight questions from Unit I to IV. (two from each unit)
2. The student shall attempt four questions in all choosing one from each unit.

Course Outcomes:

1. The students will learn the basics of personality.
2. They will learn the qualities of mentorship.
3. They will understand the importance of etiquettes in profession.
4. They will be acquainted with the parameters of verbal and non-verbal discussion.

UNIT – I

1. Definition and basics of personality
2. Body Language and Para Language
3. Self-introduction

UNIT – II

1. Listening skills
2. Barriers to listening
3. Overcoming the barriers

UNIT – III

1. Introduction to leadership
2. Group Dynamics/ Discussion
3. Qualities of Leadership

UNIT – IV

1. Public speaking/ Group discussions/ Voice modulation
2. Etiquettes related to professional competence
3. Grooming basics